

Коротя М. І. – аспірант I року навчання кафедри аналітичної економіки та природокористування СНУ імені Л. Українки

Савчук Р. О. – магістрант V курсу факультету економіки та управління СНУ імені Лесі Українки

Науковий керівник:

Павлов К. В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри аналітичної економіки та природокористування СНУ імені Л. Українки

Інституційне забезпечення системи транспортування газу в Україні

Постановка проблеми. Однією з головних умов подальшого розвитку вітчизняної газотранспортної системи є формування стабільного та прозорого ринку природного газу в Україні, який повинен бути інституційно формалізований, що сприятиме зниженню рівня невизначеності та полегшуватиме інтеграційні процеси. Достатня ефективна нормативно-правова база, наявність усіх необхідних інститутів є запорукою залучення довгострокових інвестицій у розвиток вітчизняного газового сектору [2].

Мета дослідження полягає в вивченні рівня інституційно-правового забезпечення системи транспортування газу в Україні.

Результати дослідження. Інституційний підхід до забезпечення розвитку вітчизняних газотранспортних підприємств орієнтується на вивчення інститутів, за допомогою яких, здійснюється регулювання їх діяльності. Відтак, інституційне регулювання діяльності вітчизняних газотранспортних підприємств – цілеспрямована діяльність суб'єктів, що впливають на розвиток газотранспортних підприємств у напрямку вдосконалення усіх внутрішніх елементів та зв'язків між суб'єктами ринку газу. Домінантними в процесі інституалізації діяльності газотранспортних підприємств є ринкові інститути, до яких відносять елементи, такі як приватна власність, конкуренція та функціональні інфраструктурні елементи та інститути права [3,5].

Структура інституційного середовища України

Складові середовища	Інститути, організації та інституції через які відбувається вплив(взаємодія)	Характер та сила взаємодії в сучасних умовах
Державне регулювання економіки	Верховна Рада України, Кабінет Міністрів, Президент України, Національний банк, Державна Фіскальна служба, Антимонопольний комітет, Державна контрольно-ревізійна служба, Міністерство палива та енергетики, НАК „Нафтогаз України”, Національна комісія регулювання електроенергетики України та інші центральні органи виконавчої влади, причетні до роботи газового сектору України.	Низький рівень підтримки Інноваційних процесів та модернізація об’єктів газотранспортної системи; Непродумана податкова, амортизаційна та кредитна політика; Суперечності в законодавстві; Низький рівень підтримки інтересів вітчизняної газотранспортної систем на міжнародному рівні; Усунення монополістів, зокрема реструктуризація НАК „Нафтогаз України”, створення незалежного регулятора на ринку газу.
Товарні ринки	Нафтогазовидобувні підприємства, газорозподільні підприємства, інфраструктурні підприємства, промислові підприємства та інші суб’єкти товарних ринків.	Стійкість позицій лідерів, монополізація постачання газу, відсутність конкуренції на ринку газу, залежність від одного постачальника природного газу, зниження темпів розробки та експлуатації вітчизняних нафтових та газових родовищ; створення нових трубопровідних газотранспортних маршрутів в обхід території України.
Ринкова інфраструктура	Біржі, банки, фінансово-кредитні посередники, комерційні фонди, страхові агенції, служби зайнятості, торговельні та інші організації.	Високий рівень інфляції, низький рівень інформаційних комунікацій, незадовільний стан банківського та страхового обслуговування, недостатність посередницьких, фінансових страхових та консультативних організацій.
Соціально політична ситуація	Громадські організації, міжнародні партнери, відносини з населенням, національні традиції, політичні чилита довірадо них; Культурно-освітні установи;	Відсутність етики співпраці, особливо зі східними партнерами; нечесна боротьба на ринку газу; низький рівень технічної обізнаності населення, що стримує зміну структуру кадрів відповідно до досягнення НТП; важка політична ситуація;

	Комунікаційні мережі, інформаційно-бібліотечна мережа, органи різних рівнів влади тощо.	відсутність консолідованої позиції у владних структур стосовно стратегії реконструкції та модернізації газотранспортних систем.
Трудові ресурси	Науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади, післядипломна освіта, міжнародні фахівці та організації в нафтогазовій галузі, профспілки, служба зайнятості тощо.	Достатній освітній та професійно-кваліфікаційний рівень нафтогазових фахівців, забезпечення післядипломної освіти, розвиток дистанційного навчання, низький рівень міжнародного обміну досвідом та інформацією, необхідність підвищення кваліфікації, пасивність профспілок та різних об'єднань.
Рівень науки і техніки	Науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади, міжнародні фахівці та організації в нафтогазовій галузі, організації, підприємства та установи.	Обмежений доступ та інвестиційні можливості щодо втілення передових технологій; необхідність зміни організаційної структури газотранспортних підприємств та системи управління; наявність в Україні власних потужностей для виробництва газоперекачувальних агрегатів, труб та іншого нафтогазового обладнання;
Обумовлена орієнтація країни на певні ринки	Організація міждержавного характеру, світове законодавство, транснаціональні компанії, мультинаціональні корпорації тощо.	Переорієнтація частини газових потоків із Російської федерації до країн Азійсько-Тихоокеанського регіону; активізація зусиль європейських країн щодо диверсифікації джерел та маршрутів постачання газу на внутрішні ринки.

Складено на основі: [1, 4, 6].

Висновки. Інституційне середовище, що буде виражатись в наявності усіх необхідних інститутів та їх взаємній узгодженості, є на сьогодні вагомою домінантою у забезпеченні розвитку відчизняних газотранспортних підприємств. В умовах нестабільності функціонування відчизняної газотранспортної системи саме координаційний ефект інститутів дозволить знизити рівень невизначеності середовища, що забезпечить ефективність довгострокового прогнозування їх розвитку, сприятиме залученню довгострокових інвестицій, вільний доступ інвесторів та операторів до об'єктів газотранспортної системи.

Джерела та література

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт : [пер. с англ. А. Н. Нестеренко]. – М. : Фонд экономической книги «Начала», 1997. – 180 с.

2. Павлов К.В. Паливно-енергетичні ресурси та проблеми ергозбереження в регіоні / К. В. Павлов // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. Випуск 11: Збірник наукових праць, №4. «Природокористування та ресурсозбереження». – Рівне, НУВГП, 2005. – С. 106–114.
3. Павлов К. В. Стан та перспективи інвестицій нового розвитку м. Луцьк / К. В. Павлов, М. О. Величко // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки серія «економічні науки». – 2011. – № 22(№ 219). – С. 25–30.
4. Розвиток газового сектору України в контексті євроінтеграції // Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. – К. – 2014. – С. 3–22.
5. Стрішенець О. М. Економічна теорія : [навч посібник для студ. вищ. навч. закл.] О. М. Стрішенець, Л. В. Єліссєєва, В. У. Ліщук. – Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2014. – 200 с.
6. Rao P. The Economics of Transaction Costs: Theory, Methods and Applications / P. Rao. – Palgrave Macmillan, 2003. – 197 p.

Сеньків І. В., Копа В. І. – студенти
V курсу біологічного факультету
СНУ імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Ліщук В.І. – кандидат економічних наук,
доцент кафедри аналітичної економіки
та природокористування
СНУ імені Лесі Українки

Сфера озеленення в Україні: стан, проблеми і перспективи

Постановка проблеми. Проблеми озеленення населених територій мають бути в центрі уваги суспільства, тому що зелені насадження поліпшують якість життя людини в урбанізованому середовищі. Вони покращують мікроклімат, очищують і знижують рівень шуму тощо, тому є важливим елементом благоустрою населеного пункту.

Мета дослідження. Метою дослідження є оцінка стану сфери озеленення в Україні, виявлення проблем та окреслення основних напрямів її стабільного розвитку.

Результати дослідження. У 2015 р. загальна площа зелених насаджень в Україні становила 457,2 тис га, що на 12,7 % менше